

Menu

Støt POV - og få Stefan Zweigs *'Stjerne- stunder'*

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag e-bøger, invitationer til POV Talks, medlemsbrev m.m.

Turbine

25 kr./md. →

50 kr./md. →

100 kr./md. →

pov. INTERNATIONAL
NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

3 største søvnfejl, du

Dette er muligvis den vigtigste tid
læse om søvn i år. Læs mere her

God Natte Søvn

Samtykket: 68'ernes sidste hemmelighed var en syg overgrebskultur

Publiceret 05/07/2020 i Bøger/Liv & Mennesker
af **Malou Wedel Bruun**

BØGER // ANMELDELSE – Vanessa Springoras historie er voldsom og ubærlig. Men det, der for alvor har givet hendes roman *Samtykket* vægt og gjort den til den mest omtalte og debatskabende bog i Frankrig i 2020, er det lys, den kaster på en syg, pædofil kultur, hvor resultatet af overgrebet – nemlig kunsten i form af litteratur, film eller billeder – har været langt vigtigere for kunstnerne end deres viden om det offer, der skulle tømme for blod først. Og overgrebsmanden i Springoras tilfælde, forfatteren, Gabriel Matzneff, var i årevis en hyldet og ombejlet forfatter i Frankrig, trods hans åbenlyse pædofili.

Da franske forfatter Vanessa Springora var bare 13 år, begyndte en 49-årig berømt forfatter at bejle til hende. Det blev til et forhold, der har præget hele hendes liv. 35 år efter har den nu 48-årige kvinde skrevet en bog om det og lagt en bombe under 68'ernes sidste hemmelighed.

“

Den i dag 83-årige Gabriel Matzneff (f. 1936) repræsenterede en hel gruppe af 68'ere, som holdt på individets ret til frihed og frigørelse i en grad, så det også gjaldt sex mellem børn og voksne

Vanessa Springora (f. 1972), der i dag er forlagschef, forklarer selv henimod slutningen af sin selvbiografiske beretning, *Samtykket*, hvorfor hun var nødt til at skrive bogen om det forhold, hun som purung pige indgik i sammen med en langt ældre mand:

Fordi vi lever under den diskutable opfattelse, at den, som tier, samtykker.

Og da så godt som ingen ofre for pædofili taler højt om deres overgreb, må det ifølge den logik betyde, at de indgik i et frivilligt forhold til overgrebsmanden.

Men det, Vanessa Springoras bog gør klart, er, at selv om de to parter indgår en form for pagt, kan der aldrig i den forstand være tale om et ligeværdigt forhold. Tværtimod. Der er som regel tale om en fuldkommen uerfaren pige eller dreng, som håndplukkes til at indgå i en allerede skabt verdensopfattelse af en langt ældre, og dermed autoritær, person.

Barnet har måske grunde til at hige efter opmærksomhed og nærvær og vil gå langt for at føle sig set og anerkendt og attrået, så længe det føler en form for tryghed i situationen. Også for langt.

Men det er stadig et barn, og dermed et umodent, forvirret og letmanipulerbart væsen, der er tale om. Og når et sådant væsen kommer i de forkerte hænder, bliver det kodet eller programmeret på en måde, der kan give uoprettelige skader.

Menu

Os mod verden

Som nu Vanessa Springora. Da hun som 13-årig i begyndelsen af 1986 blev inviteret med til en voksenmiddag af sin mor, var hun en pige, som dels var skilsmissebarn uden kontakt til faderen og derfor ikke havde en naturlig relation til voksne mænd, dels en pige, som igennem årene havde været optaget af uskyldige sexlege med jævnaldrende venner; sexlege, der snarere gik ud på at mærke nærhed til et andet menneske, end på egentlig erotik.

Under middagen bejler den højt estimerede 49-årige forfatter Gabriel Matzneff til hende (i bogen blot kaldet G. eller G.M.), men da han får et lift hjem sammen med dem, tror moderen først, at det er hende selv, han er interesseret i.

Da datteren så bestormes efterfølgende af breve, bliver moderen både forvirret og lettere jaloux og får ikke gjort det eneste, hun burde, nemlig forbyde forbindelsen.

Spørgsmålet er også, om det havde hjulpet noget? For G. og den unge V. (som hun kaldes) får hurtigt skabt et forhold baseret på hendes romantiske forestillinger om at blive bejlet til og af den "os mod verden"-fortælling, G. med det samme får skabt.

“

Hun forstår, at hun primært var en muse for hans skriveproces og et element i hans syge seksualitet.

Hun var reduceret til et objekt, en Galethea i hænderne på en Pygmalion

Således sker alt længe i smug, og den nu 14-årige V. både skulker fra skole og mister langsomt alle andre fortrolige parter end G.; han bliver hele hendes verden.

Også selvom der ringer alarmklokker fra tid til anden, jo mere hun hører om ham og hans forfatterskab; han har således skabt en glørværdig karriere på at beskrive, hvordan han foretrækker børn mellem 10 og 16, og hvordan han jævnligt tager til Filippinerne for at gå i seng med 11-12-årige drenge; de bliver evigt taknemmelige for de skoletasker og andet, han finansierer for dem som betaling ...

Alle kender til G. og V.'s forhold, ikke blot hendes mor, men også hele hans omgangskreds, ligesom hun følges med ham til officielle arrangementer. Folk er måske nok lidt behørigt forargede, men de synes også, det er herligt *bohemet*, pikant og interessant. Til slut bryder V. dog forholdet, da hun er godt 15 år, men primært baseret på, at han er hende utro.

I mange år efter bliver han ved med at bruge deres forhold i sine romaner, og hun forstår, at hun primært var en muse for hans skriveproces og et element i hans syge seksualitet. Hun var reduceret til et objekt, en Galethea i hænderne på en Pygmalion.

Den pikante uskyld – ude og herhjemme

Vanessa Springoras historie er voldsom og ubærlig.

Men det, der for alvor har givet *Samtykket* vægt og gjort den til den mest omtalte og debatskabende bog i Frankrig i 2020, før coronaen stjal billedet, er, at Gabriel Matzneff var så hyldet en forfatter, som han var, på trods af at han åbenlyst skrev om sine pædofile overgreb. I dag er han degraderet, og hans forlag har trukket hele hans forfatterskab tilbage fra handlen. Men den helt store skandale er, at han ikke var alene.

Den i dag 83-årige Gabriel Matzneff (f. 1936) repræsenterede nemlig en hel gruppe af 68'ere, som holdt på individets ret til frihed og frigørelse i en grad, så det også gjaldt sex mellem børn og voksne.

En holdning, som han i 1977 skrev et åbent brev i hæderkronede Le Monde om på vegne af en lang række fremtrædende intellektuelle, psykologer, filosoffer og forfattere, bl.a. Roland Barthes, Gilles Deleuze, Simone de Beauvoir og Jean-Paul Sartre, hvor de plæderer for at afkriminalisere voksnes omgang med teenagere ifm. en verserende retssag mod tre mænd, som har haft seksuel omgang med samt fotograferet børn på 13 og 14 år.

Jeg håber virkelig, at de mange højtbegavede og respekterede mennesker skrev under, fordi de var faret vild i grænserne mellem

teori og praksis. Men ikke desto mindre er det påfaldende, hvordan pædofile tilbøjeligheder stadig var en mere eller mindre anerkendt tilbøjelighed langt op i 1980'erne.

Menu

Man behøver ikke søge længe efter eksempler: Tag blot Woody Allens kultfilm *Manhattan* fra 1979, hvor han selv spiller hovedrollen sammen med den 16-årige Mariel Hemingway som hans kæreste.

Eller tag barnestjernen Brooke Shields. Som blot 12-årig debuterede hun som prostitueret i Louis Malles *Pretty Baby* (1978), mens man i *Den blå lagune* (1980) kunne opleve den nu 14-årige pige som det ene af to små børn, der strander på en øde ø efter et skibsforlis og ikke blot lærer at klare sig selv, men også opdager seksualiteten sammen.

Eller tag det franske musikikon, provokatøren Serge Gainsbourg, som i 1984 indspillede sangen *Lemon Incest* med sin dengang blot 12-årige datter, den senere Lars Von Trier-skuespillerinde Charlotte Gainsbourg.

Da sangen udkom i 1985, var det til en verden, som allerede var blevet beriget af den dengang 70-årige forfatterinde Marguerite Duras' erindringsbaserede roman *Elskeren* om det forhold, hun som 15-årig havde til en 13 år ældre, rig kinesisk forretningsmand i Indokina.

“

Vi kan også være med herhjemme, og vi behøver ikke at tage hverken til Brønderslev, på sugardating eller lede efter barnebrude for at finde eksempler på forhold mellem voksne og børn

Duras havde i øvrigt nægtet at skrive under på manifestet i Le Monde. Men alle var tilsyneladende enige om, at uskyld var pikant. Det var således også i de år, at den engelske fotograf David Hamilton for længst var blevet et verdensnavn på at lave ”kunstfotografier” af helt unge piger. Da han i 2016 blev anklaget for i 1980'erne at have voldtaget nogle af sine unge modeller på helt ned til 13 år, begik han selvmord. Og man kunne, desværre, blive ved ...

Men vi kan også være med herhjemme, og vi behøver ikke at tage hverken til Brønderslev, på sugardating eller lede efter barnebrude for at finde eksempler på forhold mellem voksne og børn.

Suzanne Brøgger indledte sin forfatterkarriere og baserede hele sit ry og rygte på de seksuelle oplevelser, hun som 15-16-årig i 1960 havde haft i Bangkok med den franske diplomat Philippe Baude.

Da hun rejste til Danmark for at gå i gymnasiet, blev de ved at skrive breve til hinanden, hvor han opfordrede hende til at indgå i seksuelle relationer til andre og fortælle ham om det for således at holde ideerne og besættelsen ved lige, for de var på en "mission" sammen.

Mest kontroversiel er dog nok filmmanden Christian Braad Thomsen (f. 1940), der med bl.a. Freud og psykoanalysen som forklaringsmodel i den grad har plæderet for det naturlige i seksuel omgang med børn, ikke mindst i 1970'erne og 80'erne. Så sent som i 2004 har han i en kronik sammenlignet hetzen mod pædofile med den, nazisterne udøvede mod jøder. Braad Thomsen har siden 1991 modtaget Kulturministeriets livsvarige ydelse.

Ren udnyttelse

Vanessa Springoras bog gør det meget klart, at disse relationer er diffuse. For begge parter får umiddelbart, hvad de vil have. Den voksne får sex og slave-lignende beundring, mens den unge føler sig set og attrået. Men som hun påpeger: En ting er, hvis der var tale om et engangstilfælde; en pludseligt opstået gensidig kærlighed mellem et barn og en mand, som ikke ellers havde for vane at forelske sig "uden for alder". Men det er der ikke tale om her.

For vaneforbrydere som Gabriel Matzneff er der derimod tale om ren udnyttelse baseret på noget, der for offeret kunne minde om et Stockholm-syndrom. Og det er en mere end voldsom oplevelse for en ung romantisk pige at skulle forholde sig til den afstumpede virkelighed og se ikke bare hele sin verden, men hele sit selv blive knust i stumper og stykker.

“

Resultatet af overgrebet, nemlig kunsten i form af litteratur, film eller billeder, har været langt vigtigere

for dem, end deres viden om det offer, der skulle
tømmes for blod først

Ikke desto mindre har det eksotiske og det bohemed i denne type relation, altså sammen med overgrebsmændenes betydelige talegaver og ofte magtfulde omgangskreds (Matzneff fik f.eks. en personlig opringning fra den franske præsident, François Mitterand, da han på et tidspunkt under forholdet til Vanessa lå på hospitalet), betydet, at de ideologiske 68'ere indtil i dag har lukket øjnene.

Resultatet af overgrebet, nemlig kunsten i form af litteratur, film eller billeder, har været langt vigtigere for dem, end deres viden om det offer, der skulle tømmes for blod først.

Man kan kun håbe, at en bog som *Samtykket* kan være med til at åbne øjnene for, at teori aldrig må overgå praksis, når det gælder overgreb, og slet ikke på børn. For det at tie er *ikke* at samtykke.

[LÆS ALLE MALOU WEDEL BRUUNS ANMELDELSER HER.](#)

Vanessa Springora: Samtykket, oversat af Mette Olesen.
Grif, 186 sider, 199,95 kr.
Udkommer 29. maj 2020.

Foto: Jean-François Paga

Facebook kommentarer

3 kommentarer

Sortér efter

Relevante

Tilføj en kommentar ...

Charlotte Mandel

Olav W. Bertelsen:

" ... der også har været brug for at anerkende børns seksualitet, som noget virkeligt forekommende og noget der er okay."

Hvem har brug for det?

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller støt vores arbejde

Modtag ugens væsentligste analyser,
anmeldelser og essays i **POV Weekend** –
hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her
→

JA TAK, SEND MIG POV WEEKEND

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-
profit medie.

**Har du mulighed for at støtte vores
arbejde? Bliv frivilligt støttemedlem her**
→

25 KR./MD. →

50 KR./MD. →

100 KR./MD. →

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

Karen Hammer:
Den engleagtige,
radikaliserede
Unge Ahmed

Kalifat:
Skandinavisk,
politisk drama,
når det er bedst

**Ny roman af Stine
Pilgaard: Nyt fra
samtalernes
krigssti**

MALOU WEDEL BRUUN

SENESTE ARTIKLER

Malou Wedel Bruun er redaktør, skribent og boganmelder. Cand.mag. i dansk og bl.a. tidligere redaktør/redaktionschef på dansk ELLE (2008-19). Se evt. mere på Instagram @malouwedelbruun

Ugens overblik

POV WEEKEND samler hver fredag morgen ugens væsentligste debatindlæg, analyser, anmeldelser og essays i et skarpt ugebrev.

Det er selvfølgelig **HELT GRATIS** at modtage, og du kan uforpligtende tilmelde dig her →